

ÕIEND TEENISTUSLIKU JÄRELEVALVE KOHTA PÕLTSAMAA RAAMATUKOGUS

I SISSEJUHATUS

1.1. Põltsamaa Raamatukogu (reg. nr 75003051, edaspidi raamatukogu) on Põltsamaa Vallavalitsuse (edaspidi vallavalitsuse) hallatav asutus. Põltsamaa Raamatukogu pearaamatukogu asub Veski t 3, Põltsamaa linn, Põltsamaa linn, Põltsamaa vald 48106.

Haruraamatukogud:

- 1) Adavere raamatukogu, asukohaga Kooli tänav 1, Adavere alevik, Põltsamaa vald 48001;
- 2) Aidu raamatukogu, asukohaga Kooli tee 7, Vägari küla, Põltsamaa vald 48222;
- 3) Puurmani raamatukogu, asukohaga Ülejõe 4, Puurmani alevik, Põltsamaa vald 49014.

Välisteeninduspunktid:

- 1) Lustivere raamatukogu, asukohaga Kooli tee 6, Lustivere küla, Põltsamaa vald 48032;
- 2) Pajusi raamatukogu, asukohaga Kooli/1, Pisisaare küla, Põltsamaa vald 48216;
- 3) Tapiku raamatukogu, asukohaga Tapiku küla, Põltsamaa vald 48218.

Raamatukogu tegutsemise eesmärk on tagada elanikele vaba ja püramatu juurdepääs informatsioonile, teadmistele, inimhõlde saavutustele ning kultuurile, toetada elukestvat õppimist ja enesetäiendamist.

1.2. Teenistuslikku järelevalvet (edaspidi järelevalve) teostati raamatukogus vallavalitsuse 11.01.2021 korralduse nr 2-3/2021/10 „Teenistusliku järelevalve algatamine Põltsamaa Raamatukogus“ alusel. 16.03.2021 Põltsamaa Vallavalitsuse protokollilise otsusega nr 10 punkt 6 kohaselt otsustati pikendada vallavalitsuse 11.01.2021 korralduses nr 2-3/2021/10 sätestatud teenistusliku järelevalve läbiviimise ajavahemikku 1 kuu võrra, s.o kuni 19.04.2021 ja määrata järelevalve tulemuste vallavalitsusele esitamise tähtajaks 27.04.2021.

1.3. Järelevalve eesmärgiks on kontrollida juhtimise seaduslikkust ja otstarbekust. Järelevalve käigus kontrollitakse asutuse dokumentatsiooni vastavust õigusaktidele ja selgitatakse välja, kas esineb vajakajäämisi asutuse juhtimises.

1.4. Järelevalvet viisid läbi haridus- ja kultuuriosakonna juhataja Silja Peters, jurist Ene Kivineem ja rahandusosakonna juhataja Piret Nõmmiksaar.

1.5. Järelevalve viidi raamatukogus läbi 18.01.2021- 19.04.2021.

1.6. Järelevalve käigus tutvuti raamatukogu dokumentatsiooniga, vesteldi raamatukogu direktori Rutt Rimmeliga, viidi läbi töötajate rahuloluküsitlus.

1.7. Järelevalve õiend saadeti raamatukogu direktorile tutvumiseks 06.04.2021. Raamatukogu direktor esitas arvamuse (edaspidi direktori arvamus) järelevalve õiendi kohta 12.04.2021 (registreeritud dokumendihaldussüsteemis Delta 10-6/2021/92-7).

II. ASJAOLUD, OLUKORRA KIRJELDUS

2.1. Järelevalve algatamise põhjused.

Teenistusliku järelevalve korraldamise vajaduse asutuses tingis probleemide teke pärast Põltsamaa Vallavalitsuse 26.10.2020 korralduse nr 2-3/2020/335 „Põltsamaa Raamatukogu töötajate koosseisu kinnitamine“. Korraldusega kinnitati Põltsamaa Raamatukogu töötajate koosseis alates 01.01.2021, mis oli väiksem kui varasem koosseis ja seega nõudis direktorilt otsuseid töötajate koondamiseks. Protsessi käigus ilmsid ebakõlad raamatukogu kollektiivis, üks koondatav pöördus töövaidluskomisjoni ning mõned raamatukogutöötajad pöördusid vallavalitsuse poole. Samuti tekitas küsimusi valvekaamerate paigutamise õiguspärasus.

Vallavalitsus otsustas probleemide lähemaks uurimiseks algatada teenistusliku järelevalve, mis on vallavalitsuse poolt korraldatav järelevalve, et selgitada välja kitsaskohad, nõustada asutust ja toetada teda kitsaskohtade kõrvaldamisel.

2.2. Raamatukogu iseloomustus

2.2.1 Raamatukogu tegevust reguleerivad õigusaktid ja ülesanded.

Raamatukogu lähtub oma töös peamiselt rahvaraamatukogu seadusest, Põltsamaa Raamatukogu põhimäärusest ja Põltsamaa Raamatukogu kasutamise eeskirjast ((edaspidi eeskiri (<https://www.riigiteataja.ee/akt/403012019007>)).

Põltsamaa Raamatukogu põhimäärus (edaspidi põhimäärus) on Põltsamaa Vallavolikogu poolt kinnitatud 18.01.2018 määrusega nr 1 (<https://www.riigiteataja.ee/akt/406112020033>).

Raamatukogu eesmärk on tagada elanikele vaba ja piiramatult juurdepääs informatsioonile, teadmistele, inimõtte saavutustele ning kultuurile, toetada elukestvat õppimist ja enesetäiendamist.

Raamatukogu tegutseb 7 Põltsamaa valla asulas: pearaamatukogu Põltsamaal, haruraamatukogud Adaveres, Aidus ja Puurmanis ning välisteeninduspunktid Pisisaares (Pajusi välisteeninduspunkt), Lustiveres ja Tapikul. Samuti teenindatakse kodus neid lugejaid, kes ei ole võimelised ise raamatukogusse kohale tulema.

Raamatukogul on 7-liikmeline nõukogu (koosseis kinnitatud Põltsamaa Vallavalitsuse määrusega nr 2-3/2020/377 16.11.2020).

2.2.2 Raamatukogu töötajad

Raamatukogu töötajate koosseis alates 01.01.2021 on kinnitatud Põltsamaa Vallavalitsuse 26.10.2020 korraldusega nr 2-3/2020/335, mille järgi on raamatukogus 14 töökohta. Kõik need töökohad on seotud raamatukogu sisulise tegevusega, majanduse ja hoonete haldusega tegelevad töötajad viidi alates 01.09.2020 Põltsamaa Halduse koosseisu (vallavalitsuse korraldus 11.05.2020 nr 2-3/2020/143 „Hallatavate asutuste majanduspersonalitöökohtade ümberkorraldamine“).

2.2.3 Raamatukogu hooned ja töötajate töötingimused.

Raamatukogu paikneb 7 erinevas hoones, kus kõigis on suhteliselt head töötingimused. Peاراamatukogu Põltsamaal Veski tn 3 asub 2000. aastate algul renoveeritud hoones, kus on täiskasvanute osakond, lasteosakond, näituse – ja üritustesaal ning hoidla. 2021. aastal on plaanis hoone fassaadi, vundamendi, pööningu soojustamine; akende vahetus, soojasõlme rekonstrueerimine, õhk-vesi soojuspumba ja uue ventilatsiooniseadme paigaldus, ning valgustite vahetus.

Direktori arvamuses täpsustatakse, et peاراamatukogu Põltsamaal Veski tn 3 asub 2004. aastal renoveeritud hoones, kus on täiskasvanute osakond, laste- ja noorteosakond, kogude arenduse osakond, näituse – ja konverentsisaal ning hoidla.

Aidu haruraamatukogu kolis 202. aastal kooliga Aidu Lasteaed-Algkooli hoonesse Vägari külas. Uued remonditud ruumid on avaramad ja tingimused raamatukogule paremad. Adavere haruraamatukogu asub Adavere mõisa 2. korrusel. Ruumid on avarad ja raamatukoguks sobivad, kuid muret valmistab trepp, mis raskendab vanemaaliste ja puudega inimeste raamatukogusse pääsemist.

Direktori arvamuses täpsustatakse, et Aidu raamatukogu kolis 2020. aastal Aidu Lasteaed-Algkooliga ühisesse hoonesse Vägari külas. Uued remonditud ruumid on küll väiksemad, kuid tingimused raamatukogule paremad.

Puurmani haruraamatukogu paikneb Puurmani rahvamajas. Ruumid on avarad ning nende seisukord hea.

Lustivere väliteeninduspunkt paikneb Lustivere Põhikooli hoone 1. korrusel. Ruum on remonditud ning sobiv väliteeninduspunkti pidamiseks.

Pajusi väliteeninduspunkt asub Pisisaare Spordihoone I korrusel, kuhu koliti 2020. aastal. Ruumid on võrreldes eelmistega paremad selle poolest, et asuvad I korrusel. Lugejate teeninduses on rakendatud uudset vormi, kus kasutatakse spordihoone- ja raamatukogutöötajaid teenindamas nii spordihoone kui ka raamatukogu kliente.

Tapiku väliteeninduspunkt paikneb ühes endise Tapiku mõisa kõrvalhoones. Viimastel aastatel on ehitatud sinna sanitaarsõlm ja külaselts ning raamatukogu on omavahel ruume vahetanud. Kuigi ruumid võiksid olla paremas korras, täidavad nad piisavalt hästi väliteeninduspunkti ülesannet.

Rahuloluküsitluses toodi peamiste puudustena hoonete juures välja ruumipuudust, niiskust ja olmeruumide parendamise vajadust. Kindlasti ei käi see kõikide majade kohta, peamajas on see ilmselt enim probleemiks.

2.3. Juhtimine ja dokumentatsioon.

2.3.1 Raamatukogu direktor

Raamatukogu direktor on käesoleval ajal Rutt Rimmel, kellega on 11.07.2005 sõlmitud tööleping nr 73/2005, uues redaktsioonis leping kehtib alates 1.02.2017. Alates 1.01.2018 on

tööandjaks Põltsamaa Vallavalitsus, töölepingus on palka puudutavat punkt muudetud korduvalt, viimati 11.02.2020.

Rutt Rimmeli ametijuhend on kehtestatud Põltsamaa linnapea 27.07.2005 käskkirjaga nr 21.2-1/150. Ametijuhendis on ette nähtud, et direktori ametikohal saab töötada isik, kes omab raamatukogunduslikku haridust.

Rutt Rimmel on omandanud 1982. aastal Tallinna Pedagoogilises Instituudis raamatukogunduse ja bibliograafia eriala. Põltsamaa linnapea 27.07.2005 käskkirjaga nr 21.2-1/150 kinnitatud ametijuhendi kohaselt saab direktori ametikohal töötada isik, kes omab raamatukogunduslikku kõrgharidust.

Rutt Rimmeli haridus vastab rahvaraamatukogu seaduse § 7 sätestatud haridusnõudele.

2.3.2 Raamatukogu põhimäärus ja kasutamise eeskiri

Rahvaraamatukogu seaduse § 4 lõiked 4, 5 ja 6 sätestavad, et direktoril peab olema kõrgharidus. Juhul kui direktoril ei ole raamatukogunduse või infoteaduste kõrgharidust, peab tal olema raamatukoguhoidja kutsekvalifikatsiooni neljas aste. Kui rahvaraamatukogu teeninduspiirkonnas on kuni 500 elanikku, peab direktoril olema raamatukoguhoidja kutsekvalifikatsiooni kolmas aste, kui tal puudub käesoleva paragrahvi lõikes 4 või 5 nimetatud kvalifikatsioon.

Direktori arvamuses juhitakse tähelepanu, et rahvaraamatukogu seaduse § 7 lõiked 4, 5 ja 6 sätestavad, et direktoril peab olema kõrgharidus.

Järelevalveõiendis olev ilmselge ebatäpsus parandatakse järelevalve õiendi koostajate poolt ja punkti 2.3.2 esimese lõigu 1. lause on sõnastuses: Rahvaraamatukogu seaduse § 7 lõiked 4, 5 ja 6 sätestavad, et direktoril peab olema kõrgharidus.

Raamatukogu tööd juhib raamatukogu direktor, kellega sõlmib, muudab ja lõpetab töölepingu vallavanem. Direktoril peab olema raamatukogunduse või infoteaduste kõrgharidus või muu kõrghariduse korral minimaalselt raamatukoguhoidja tase 6 (põhimääruse § 4 lg 4).

Järelevalve läbiviijad tuvastasid, et põhimääruse § 4 lõikes 4 sätestatud nõuded raamatukogu direktori haridusele ei ole kooskõlas rahvaraamatukogu seaduse § 7 lõigetes 4, 5 ja 6 sätestatuga. Lisaks tuvastati, et põhimäärus kordab tarbetult üle seadusandja poolt rahvaraamatukogu seaduses sätestatud. Samuti tuvastati, et raamatukogu kasutamise eeskiri dubleerib paljuski tarbetult rahvaraamatukogu seaduses ja Kultuuriministri 12.07.2004 määruses nr 9 Rahvaraamatukogu töökorralduse juhend sätestatud.

Direktori arvamuses märgiti, et Rahvaraamatukogu seaduses § 7 on viidatud eelmisele kutsestandardile, uue kutsestandardi kinnitas SA Kutsekoda Kultuuri Kutsenõukogu 22. novembril 2017. Raamatukogu põhimääruses § 4 lg 4 on kutsekvalifikatsiooni nõue uue standardi järgi (tase IV on suhestatud tasemega 6).

2.3.3 Direktori asendamine

Direktorit asendab tema puhkusel või töölähetuses olemise ajal, haigestumise või vabastamise korral kõigi õiguste ja kohustustega isik, kellele on töölepingu või direktori käskkirjaga tehtud ülesandeks direktori ülesannete täitmine (põhimääruse § 4 lõige 5). Raamatukogu direktori ametijuhendi p 1.4 sätestab, et direktori äraolekul asendab teda üldjuhul direktori käskkirjaga määratud isik.

Järelevalve käigus uuritud dokumentidest selgus, et 4.01.2021 vormistas direktor R.Rimmel volikirja, millega volitas Tiina Ilvest tema töövõimetusperioodi jooksul (alates 4. jaanuar 2021) allkirjastama tema asemel raamatukogu töö korraldamiseks vajalikke dokumente. (registreeritud Deltas PRK 1-9/2021/3-1 06.01.2021).

Volikirja vormis volitamine ei ole põhikirja ja direktori ametijuhendi punktiga 1.4 kooskõlas. Raamatukogu põhimäärus ei näe ette direktorile volituse andmise õigust vaid kohustust teha käskkiri asendamise kohta või töötajale töölepinguga asendamise ülesande panemist.

Direktori arvamuses nõustuti, et käskkirja tõesti ei olnud, praeguseks aga olemas (kinnitatud 20.01.2021 nr 5-1/2021/04). Lisaks leiti, et on põhjendatud teha põhimääruses muudatus, mille alusel direktori äraolekul asendab teda vallavanema poolt määratud isik.

2.3.4 Töölepingud ja ametijuhendid

Raamatukogu direktori ülesanded on sätestatud Põltsamaa Raamatukogu põhimääruse §-s 5.

Põhimääruse § 5 punkt 5 sätestab, et direktor sõlmib, muudab, peatab ja lõpetab töölepinguid raamatukogu töötajatega, kinnitab käskkirjaga ametijuhendid ning kohaldab hoiatusi ja ergutusi.

Järelevalve käigus kontrolliti ja tuvastati, et kõigi koosseisus olevate töötajatega on sõlmitud töölepingud. Kõigile koosseisulistele töötajatele on koostatud ka ametijuhendid, kuid allkirjastatud ametijuhendeid ei esitatud järelevalve läbiviijatele järgmiste töötajate kohta: Triin Kodusaar.

Direktori arvamuses märgiti, et Triin Kodusaarel on kehtiv ja allkirjastatud ametijuhend, mis esitati järelevalvele ühise failina koos töölepinguga nr 73.

Direktori arvamuses toodud märkus on arvesse võetud, Triin Kodusaare ametijuhend on allkirjastatud 18.01.2021.

2.3.5 Töökorralduse reeglid

Raamatu direktoril on kohustus kinnitada käskkirjaga töökorralduse reeglid, töotervishoiu- ja tööohutusalsed juhendid (põhimääruse § 5 punkt 8).

Raamatukogu direktori 12.10.2018 käskkirjaga nr 1-1/2018/6 tunnistati kehtetuks direktori käskkiri 24.01.2012 nr 1-1/1 „Jõgeva maakoma keskraamatukogu töökorraldusreeglite kinnitamine“ (muudetud direktori käskkirjaga 10.08.2015 nr 1-1/6) ja kinnitati ”Põltsamaa Raamatukogu töökorralduse reeglid“.

Punkt 1.2. sätestab, et töökorralduse reeglid on tööandja ja töötaja vahelise töölepingu lahutamatu osa.

Seega on direktori 12.10.2018 käskkirjaga nr 1-1/2018/6 sätestatud töökorraldusreeglite näol tegemist olemuselt töölepingu tingimuste muutmise ja sellisel juhul peab arvestama, et töölepingu muutmine on võimalik töölepingu seaduse §-i 12 kohaselt ainult poolte kokkuleppega ehk tööandja peab iga töötajaga, kelle töölepingut ta muuta soovib, pidama läbirääkimisi ja jõudma kokkuleppele.

Järelevalve käigus ei esitanud raamatukogu direktor ühtegi dokumenti selle kohta kuidas see peeti töötajatega töölepingu tingimuste muutmiseks (töökorralduse reeglite lisamise osas) läbirääkimisi ja jõuti kokkuleppele.

Järelevalve läbiviijatele ei esitatud dokumenti, et Töökorralduse reeglitega tutvumise kohta on allkirja andnud Riina Holtsmeier. Samuti ei ole tõendit, et neid oleks olnud tutvustatud nüüdseks töösuhte lõpetanud Sandra Jürgensonile.

Töökorralduse reeglites tuvastasid järelevalve läbiviijad järgmised puudused:

Töökorralduse reeglite punkt 2.2 kohustab töötajat avaldama andmed alla 14-aastase lapse kohta ja andmed alla 18-aastase puudega lapse kohta

- see ei ole kohane, sest Andmekaitse Inspeksiooni hinnangul järeldust, et TLS-s sätestatud eripuhkuste õiguse väljaselgitamine on tööandja kohustus, teha ei saa. Tööandjal on kohustus puhkust anda, kui töötaja selleks soovi avaldab.

Punkt 2.2 ei ole kohane, sest seab töötaja sundolukorda kuna punkt 1.3 sätestab, et Töökorralduse reeglite nõuete mittetäitmist käsitletakse tööandja poolt töölepingu erakorralise ülesütleamise alusena töötajast tuleneval põhjusel.

Töökorralduse reeglite punkt 2.5 sätestab, et töötaja teatab ühe nädala jooksul tööandjale enda järgnevate andmete muutumisest ja/või täiendamisest: nimi; aadress; telefoninumber; arveldusarve number; läbitud täiendusõpped ja-kursused; arstliku komisjoni poolt määratud otsus töövõimetuse kohta (vajalik esitada vastav dokument)

Ei ole seaduse mõttega kooskõlas, et Töökorralduse reeglite punktis 2.5 kohustuse töötajapoolne täitmata jätmine on punkt 1.3 alusel töölepingu ülesütleamise aluseks. Töötervishoiu ja ohutuse seaduse (edaspidi TTOS) § 10¹ lõike 4 kohaselt peab tööandja kohandama puudega töötaja töö, töövahendid ja töökoha tema kehalistele ja vaimsetele võimetele vastavaks. Kohandamine seisneb selles, et tööandja peab ehitise, tööruumi, töökoha või töövahendi puudega inimesele ligipääsetavaks ja kasutatavaks muutma. Selle kohustusega seoses võib tekkida küsimus, kas tööandja võiks nõuda töötajalt puude kohta tõendit juhul, kui puue ei ole tajutav. Seadus tõendi esitamise kohustust ette ei näe, kuid ilmselt peaks töötaja siiski olema valmis oma nõuet vajadusel tõendama.

Töökorralduse reeglid punk 13.3 sätestab, et kui töötaja nägemisteravus kuvariga töötamisel on vähenenud, võib tööandja arsti tõendi alusel hüvitada töötajale kuvariga töötamiseks prillide prilliklaaside maksumuse ettenähtud vahendite piires.

Järelevalve käigus tuvastati, et töökorralduse reeglite punktis 13.3 ei ole üheselt mõistetavalt väljendatud, et järgitakse põhimõtet, et nägemisteravuse halvenemisel on tööandjal kohustus hankida nägemisteravust korrigeerivad abivahendid või kokkuleppel töötajaga maksta hüvitist ning hüvituse suurus peab olema piisav, et töötajal oleks võimalik omale nägemisteravust korrigeerivad vahendid soetada.

Seadusandja ei ole selles küsimuses tööandjale jätnud kaalutusõigust: Vabariigi Valitsuse 15.11.2000 määruse nr 362 Kuvariga töötamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded § 3 lg 6 sätestab, et kui lõikes 5 või 5¹ nimetatud kontrollis või muus töötaja läbitud töötervishoiuarsti, silmaarsti või optometriisti tehtavas kontrollis selgub, et töötaja vajab

kuvariga töötamiseks prille või muid nägemisteravust korrigeerivaid abivahendeid, peab tööandja need hankima või kokkuleppel töötajaga hüvitama nende maksumuse.

Direktori arvamuses väidetakse, et Töölepingu tingimuste muutmisel, sh töötasu, ametijuhendi, töökorralduse reeglite, töötervishoiu- ja tööhutusosalased juhendite muutmisel on alati vesteldud kas töötajatega individuaalselt või koosolekul. Individuaalseid vestlusi ei dokumenteerita, oma nõusolekut kinnitab töötaja allkirjaga töölepingu muudatusel.

14.02.2018 koosolekul arutati töötajatega uute töökorralduse reeglite koostamist (protokoll nr 1-2/2018/3). 12.10.2018 kinnitatud „Põltsamaa Raamatukogu töökorralduse reeglid“ on kõigi töötajate poolt digiallkirjastatud ja esitatud järelevalvele. Riina Holtsmeier asus tööle 07.10.2019 ja Sandra Jürgenson 01.07.2020, seega mõlemad peale uute töökorralduse reeglite kinnitamist ning allkirja andsid nad töölepingule, millele eelnes vestlus. Töökorralduse reeglid on koostatud oma ala spetsialistidelt saadud näidiste baasil ja soovitud, samuti nii üldistel kui ka spetsiaalselt raamatukogudele korraldatud isikuandmete kaitse alastel koolitustel (osalenud mitu töötajat).

Arvamuses nõustub direktor, et vajalik on teha muudatused Põltsamaa Raamatukogu töökorralduse reeglites, sh eemaldada Põltsamaa Raamatukogu töökorralduse reeglitest punkt 1.3, viia Põltsamaa Raamatukogu töökorralduse reeglites punkt 13.3 vastavusse Vabariigi Valitsuse 15.11.2000 määrusega nr 362 Kuvariga töötamise töötervishoiu ja tööhutuse nõuded.

2.3.6 Töötajate töötasustamise alused

Direktori 12.10.2018 käskkirjaga nr 1-1/2018/6 on kehtestatud Põltsamaa Raamatukogu töötajate töötasustamise alused. Käskkirja punkt 4.3 sätestab, et lisatasude maksmisel näitab direktor nende maksmise konkreetset põhjust.

Järelevalve läbiviijad leidsid dokumendi haldusprogrammist järgmised lisatasusid puudutavad käskkirjad:

1. 28.01.2019 käskkiri nr 5-1/2019/2: ühekordne lisatasu 150 eurot (brutopalk) täiendava tööülesande täitmise eest.
2. 14.05.2019 käskkiri nr PRK 5-1/2019/11: ühekordne lisatasu 350 eurot (brutopalk) täiendava tööülesande täitmise eest
3. 23.10.2019 käskkiri nr PRK 5-1/2019/14: ühekordne lisatasu 150 eurot (brutopalk) täiendava tööülesande (raamatukoguesise muru niitmine mai-august) täitmise eest.
4. 27.11.2019 käskkiri nr PRK 5-1/2019/18: Kinnitan töötajatele lisatasud (bruto) tulemusliku töö eest aasta jooksul raamatukogudes ürituste korraldamisel järgnevalt:
5. 23.10.2020 käskkiri nr PRK 5-1/2020/21: ühekordse lisatasu 500 eurot (netopalk) täiendavate tööülesannete täitmise eest.
6. 28.10.2020 käskkiri nr PRK 5-1/2020/22: töötajatele lisatasud (brutopalk) täiendavate tööülesannete täitmise eest raamatukogupäevade ürituste korraldamisel järgnevalt:

Järelevalve käigus tuvastati, et lisatasu maksmise konkreetsete põhjuste väljatoomisel ei ole direktor oldud järjepidev, 28.01.2019 nr 5-1/2019/2, 14.05.2019 nr PRK 5-1/2019/11, 23.10.2020 nr PRK 5-1/2020/21 on liiga üldised, neist ei selgu milles seisnes töötaja täiendav tööülesanne ja mis perioodil töötaja neid täitis.

Direktori arvamuses selgitati, et 2018. a. lõpus teatas töötaja, et ei saanud kätte lubatud muruniitmise tasu, 22.10.2018 käskkiri nr 5-1/2018/23 tühistati (28.12.2018 käskkiri nr 5-1/28). Lisatasu maksti järgmisel aastal 28.01.2019 käskkirjaga nr 5-1/2019/2. Käskkirja 23.10.2020 nr PRK 5-1/2020/21 selgitati, et Tapiku raamatukogu raamatukoguhoidja ametijuhendis ei ole kohustust üritusi korraldada, kuna tegemist on välisteeninduspunktiga.

2.3.7 Isikuandmete töötlemine ja videoseadme kasutamine

Järelevalve läbiviijateni jõudis kodaniku pöördumine (registreeritud 11.01.2021 dokumendihaldusprogrammis Delta 9-3/2021/57-) selle kohta, et raamatukogus võib olla rikutud ka isikuandmete töötlemise nõudeid, st paigaldatud isikuid jälgivad turvakaamerad ilma vastava hoiatussildi olemasoluta.

Laekunud info kontrollimiseks viidi läbi paikvaatlus raamatukogus ja paikvaatluse protokollis 12.01.2021 fikseeriti, et raamatukogus olid paigaldatud kaamerad ning sellest nõuetekohaselt teavitav silt puudus. Mis on kaamera paigaldamise eesmärk ja kuidas on kodanikul võimalik teada eesmärki ja tutvuda, mis andmeid on tema kohta kogutud, selle kohta puudus avalik info ning polnud ka viidet, kust ja kellelt infot küsida.

Järelevalve läbiviijad veendusid 19.01.2021 raamatukogu külastades, et välisuksele oli tekkinud silt teavitusega videovalvest, vestlusest raamatukogu direktori ülesandeid ajutiselt täitva juhiabiga selgus, et kaamerad ei ole sisse lülitatud. Sellekohast teadet aga raamatukogu külastajatele avaldatud polnud.

Kuna rahvaraamatukogu seaduses ega ka muus eriseaduses ei ole sätet, mis lubab raamatukogu tegevusvaldkonnas videovalvet korraldada, siis saab videovalve eelduseks olla ainult õigustatud huvi, aga ilma analüüsi ja erinevate põhiõiguste kaalutusotsuseta pole ka õigustatud huvi seaduslik.

Enne kui hakata kasutama raamatukogus videovalvet, on vaja koostada videovalve mõjuanalüüs, milles lahendatakse järgmised küsimused: 1. Mis on videovalve eesmärk? 2. Milleks salvestisi kasutate? 3. Kes on andmetöötlemise kontaktisik? 4. Kes ja miks pääseb salvestiste juurde? 5. Kui kaua salvestisi säilitate? 6. Kas küberrünnakute eest on kaitse ja see on piisav? 7. Kuidas käitute andmelekked korral? 8. Kuidas saab infot toimingutest salvestistega? 9. Kas jälgitav ala pole liiga suur?

Järelevalve läbiviijatele ei ole esitatud videovalve mõjuanalüüsi.

Direktori arvamuses märgiti, et videokaamerate soetamiseks saadi esialgu luba abivallavanemalt (Sent: Monday, November 16, 2020 12:18 PM). Kaamerad said paigaldatud 28.12.2020. Seadistamine, arvutisse installimine ning kogu teemaga kaasneva dokumentatsiooni koostamine jäi uude aastasse. Aasta lõpul direktor haigestus, viibis töövõimetuslehel 4.01-12.01.2021 ning ei saanud koheselt teemaga tegeleda, kaebus aga oli selleks ajaks juba esitatud. Sel ajal kaamerad töös ei olnud ning videopilti ei edastatud. Direktori naasmisel lisati teadetahvlile vastav silt.

Direktori arvamuses direktor nõustus, et enne kui raamatukogus hakatakse kasutama videovalvet, koostatakse nõutud dokumendid ning sealjuures lähtutakse andmekaitsereeglitest ja Põltsamaa Vallavolikogu 15.11.2018 määrusest nr 59 „Valvekaamerate paigaldamise, kasutamise ning andmete töötlemise ja avalikkusest teavitamise kord“. Hetkel on koostamisel videovalve mõjuanalüüs.

2.3.8 Andmekaitsetingimused

Põltsamaa Raamatukogu kodulehel on alajaotus Privaatsuspoliitika mis ütleb, et isikuandmete töötlemisel lähtutakse isikuandmete kaitse seadusest, Andmekaitse Inspektsiooni juhistest ning isikuandmete kaitse üldmäärusest. Isikuandmete töötlemise teave kajastub Põltsamaa Raamatukogu kasutamise eeskirjas (§ 2 Lugejaks registreerimine ja isikuandmete töötlemine).

Järelevalve läbiviijad märgivad, et andmekaitsetingimused tuleb sõnastada lihtsalt ja igale inimesele arusaadavalt. Tingimused peavad olema hõlpsasti kättesaadavad, praegusel juhul on nad osaliselt Põltsamaa Raamatukogu kasutamise eeskirjas, näiteks § 2 ning osaliselt alajaotuses Privaatsuspoliitika. Samas ei ole ei Põltsamaa raamatukogu kasutamise eeskirjas ega ka Privaatsuspoliitikas mainitud mitte ühe sõnagagi videovalvet. Videovalve alas olev inimene võib küsida teavet enda salvestise töötlemise kohta. Selleks on vaja koostada andmetöötlust selgitavad andmekaitsetingimused.

Mõistlik oleks kehtestada kõik andmekaitsetingimused ühes dokumendis ja nii, et andmekaitsetingimused aitaksid inimesel omada ülevaadet, mida tema andmetega tehakse ja andmetöötaja saab paremini kontrollida andmetöötamise protsesse.

Arvestama peab, et isikuandmeid ei töödelda Põltsamaa Raamatukogus mitte ainult klientide teenindamisel vaid ka töösuhetes. Andmekaitseinspektsioon on seiskohal, et isikud, kelle andmeid töösutes näiteks valvekaamerat kasutades töödeldakse, peavad olema teavitatud ning tööandjapoolne põhjendus „turvalisuse tagamiseks“ ei ole andmete töötlemiseks piisav. Inimeste teavitamist reguleerivad täpsemalt IKÜM artiklid 12-13, mis kohustavad andmetöötajat koostama konkreetset andmekaitsetingimused. Kui aga tööandja soovib andmete töötlemise osas tugineda õigustatud huvile, lasub tal kohustus enne töötlemist viia läbi erihindamine: kas tal on õigustatud huvi, kas töötlemine on selle õigustatud huvi jaoks vajalik ning kas sellise huvi kaaluvad üles töötajate huvid ja õigused, kusjuures hindamine peab olema ka dokumenteeritud.

Direktori arvamuses asuti seisukohale, et videovalve kasutuselevõtmise ajaks muudetakse kasutusreegleid, sh privaatsuspoliitikat, samuti teavitatakse nii raamatukoguteenuse kasutajaid kui ka töötajaid ettenähtud korras.

2.3.9 Isikuandmete töötlemise toimingute register

Isikuandmete kaitse määruse art 31 toob kaasa isikuandmete töötlemise toimingute registri ehk isikuandmete töötlemise ülevaate pidamise kohustuse. Dokument peab andma ülevaate, milliseid isikuandmeid, mille alusel ja mis eesmärkidel ettevõttes töödeldakse, kellele ja mille alusel neid edastada võib, mis on isikuandmete säilitamise tähtsused. Ka peab ülevaates olema kirjas turvameetmete üldine kirjeldus – kuidas on tagatud, et isikuandmed ettevõttes on kaitstud ja et keegi, kellele selleks õigust pole, neile ligi ei pääse.

Põltsamaa Raamatukogu ei ole järelevalve käigus esitanud andmeid registri olemasolu kohta.

Direktori arvamuses väidetakse, et register on olemas, kõigile töötajatele tutvustatud ja kättesaadav SharePointis. Isikuandmete töötlemise ülesannetest ja toimingutest on räägitud raamatukogu koosolekul, maakonna raamatukogutöötajate teabepäeval koos koolitajaga Rahvusraamatukogust, individuaalsetel vestlustel.

2.3.10 Asjaajamiskord

Jõgeva maakonna keskraamatukogu asjaajamiskord on kinnitatud 24.03.2011 nr 1-1/1 ja kehtetuks tunnistatud 25.01.2021 käskkirjaga nr PRK 1-1 /2021/1, mil kehtestati „Põltsamaa Raamatukogu dokumendihalduskord“.

Järelevalve läbiviijad tuvastasid, et siin on üldjoontes kõik korras kuid lisaks isikuandmete kaitse seadusele oleks olnud korrektne lisada punkti 1.3 ka viide isikuandmete kaitse üldmäärusele.

Direktori arvamuses öeldakse, et dokumendile „Põltsamaa Raamatukogu dokumendihalduskord“ punkti 1.3 lisatakse viide isikuandmete kaitse üldmäärusele.

2.4. Eelarve ja majandamine.

Vaadati üle Põltsamaa Raamatukogu eelarve täitmise aruanded 2020. ja 2021. aastast. Ei täheldatud ülekulu.

2.5. Töötajate rahuloluküsitluse kokkuvõte.

Raamatukogutöötajate rahuloluküsitlus viidi läbi eFormulari keskkonna kaudu. Küsimustik oli avatud 09.-17.02.2021. Link küsimustikule saadet välja kõigile töötajatele peale direktori (15 töötajat). **Vastajaid oli 14.** Seega vaid üks raamatukogutöötaja ei vastanud.

Küsimustiku aluseks võeti haridusasutuste töötajate rahulolu uuringuks riiklikult soovitatud küsimustik, mis kohendati sobivaks raamatukogu oludele. Küsimused olid jaotatud seitsmesse teemasse: juhtimine, motiveerimine, töötingimused, arenguvõimalused, suhted, info liikumine ja üldine maine ning rahulolu. Enamus küsimusi olid kinnised küsimused, kuid kõigi teemade kohta oli ka vaba arvamuse avaldamise võimalus. Küsimustele tuli vastata 5-punktilisel skaala.

Oli ka võimalus valida variant „ei oska vastata“.

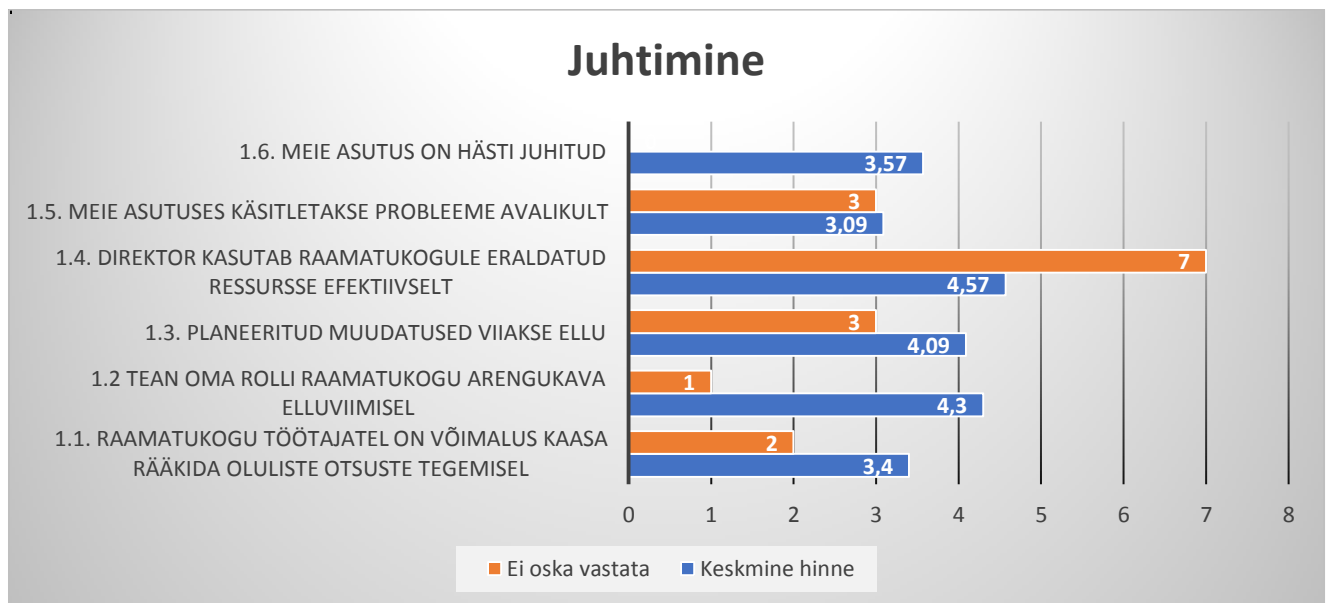
2.5.1. Juhtimine

Juhtimise blokis oli 6 kinnist küsimust. Vastamise skaala oli 1-5, kus üks tähendas, et ei nõustu üldse ja 5, et nõustun täielikult. Oli ka võimalus valida „ei oska vastata“.

Keskmiised hinded jäid vahemikku 3,09 – 4,57. Madalaima hinde sai väide „Meie asutuses käsitletakse probleeme avalikult. 3 vastajat ei osanud sellele küsimusele vastata, kuid ülejäänud olid päris kriitilised. Ühe madalaimatest hinnetest sai ka väide „ Raamatukogu töötajatel on võimalus kaasa rääkida oluliste otsuste tegemisel“. Vastajaid sellele küsimusele oli 12 ja variandi „ei oska vastata“ kasuks otsustas 2 vastajat. Seega võib järeldada, et suurem osa töötajaid tunneb, et nende kaasarääkimise võimalused oluliste otsuste tegemisel ei paista olevat piisavad. Kõrgeima hinde pälvis väide „Direktor kasutab raamatukogule eraldatud ressursse efektiivselt“, kuid koguni pooled vastanutest olid märkinud, et nad ei oska vastata. Seega tundub inimestel puuduvat teadmised ja ülevaade, kuidas ressursse kasutatakse.

Positiivselt võiks esile tõsta, et väite „Tean oma rolli raamatukogu arengukava elluviimisel“ keskmine hinne oli 4,3 ja vaid üks töötaja ei osanud vastata. Võib eeldada, et töötajad omavad ülevaadet arengukavast ja töötavad selle elluviimise nimel.

Diagramm 1. Juhtimine.

Sõnalistes vastustes oli juhtimise kohta ka lisatud:

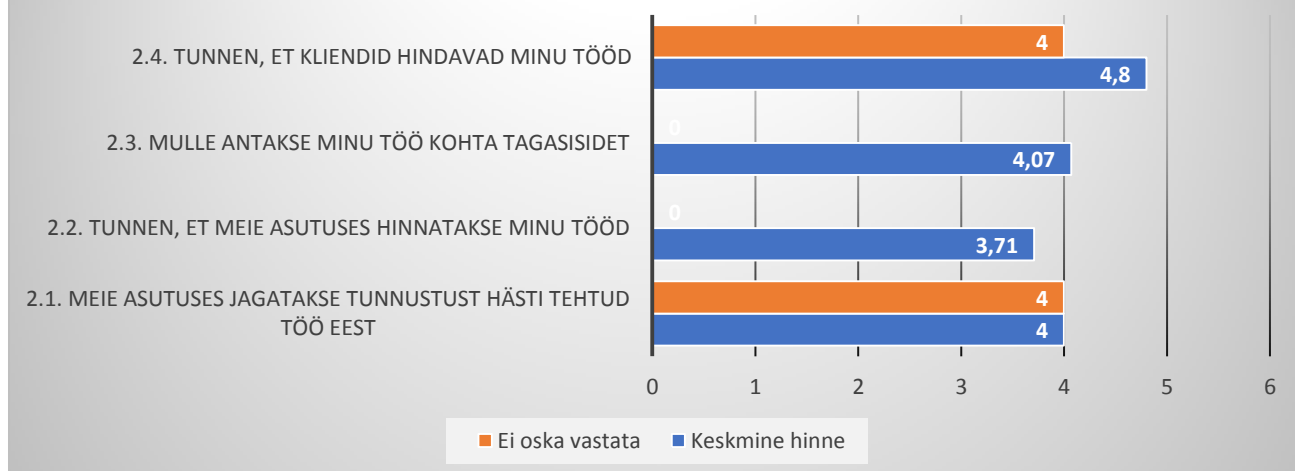
- Arengukava elluviimisel - täidan oma kohustusi ametijuhendist lähtuvalt, kõik me koostame ka aasta aruannet, mis on arengukavast lähtuv. Kõike planeeritud ei saagi alati ellu viia, sest planeeritud otsused võivad ka muutuda.
- Teiste eest ei oska kaasa rääkida, ise olen juhtimisega rahul.
- Mõnes olukorras võiks rohkem küsida erinevaid arvamusi ja usaldada rohkem töötajaid ise tööülesandeid lahendama, ilma, et ühe inimese otsus oleks ainuõige.
- Juht võiks töökorralduslikud ettepanekud ja otsused selgeks rääkida kõigile töötajatele korraga, et ei tekiks valearusaamu.
- Ressursside efektiivse kasutuse kohta oskan öelda seda, et raamatute ostmise raha kasutame sihipäraselt.
- Juhtkond ei arvesta töötajate soovide ja mõtetega.

2.5.2. Motiveerimine.

Motiveerimise bloki 4 skaalal mõõdetava küsimuse vastuste keskmised jäid vahemikku 3,71 – 4,8. Kahele küsimusele olid vastanud kõik 14 vastajat. Seega saab hinnata, et töötajatele antakse küllaltki piisavalt tagasisidet (keskmine hinne 4,07) ja kõik olid suutnud otsustada, kas nende tööd asutuses hinnatakse (keskmine hinne 3,71). Väga kõrge hinde oli saanud väide: „Tunnen, et kliendid hindavad minu tööd.“, kuid 4 töötajat ei onud osanud sellele vastata. Põhjuseks võib tuua ilmselt selle, et kõik töötajad ei puutu oma igapäevatoos otseselt klientidega kokku. Paljud (10 vastajat) leidsid ka, et hästi tehtud töö eest jagatakse tunnustus (keskmine hinne 4,0).

Diagramm 2. Motiveerimine.

Motiveerimine

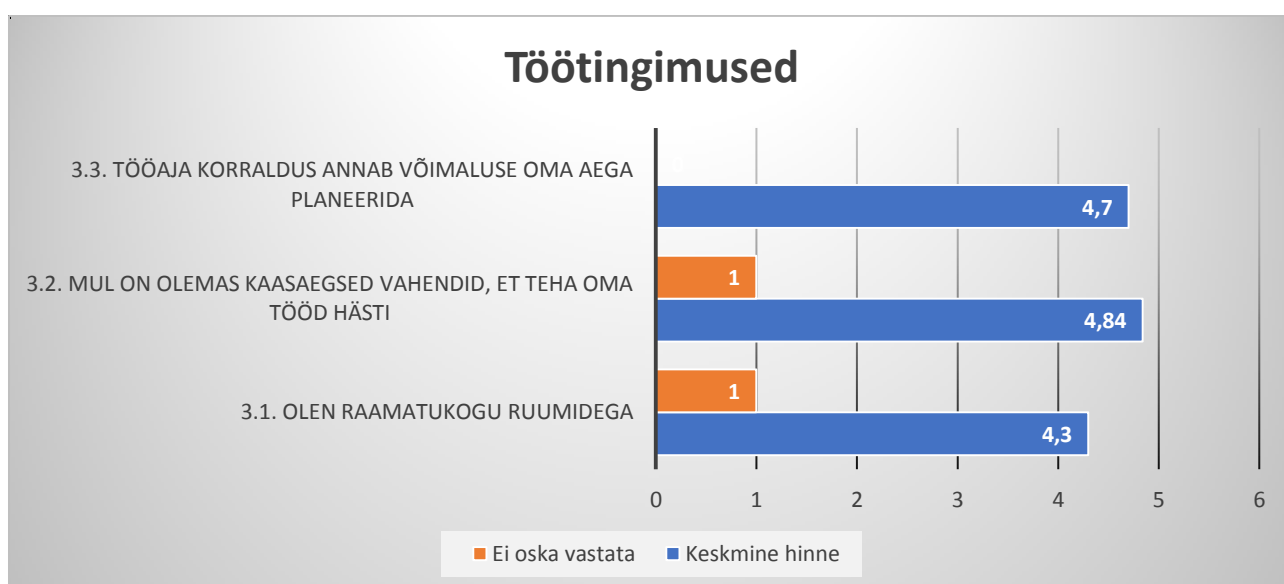
Sõnalistes vastustes olid töötajad kirjutanud, mis neid motiveerib:

- Klientide hea ja kaastöötajate hea tagasiside, head töötingimused, palk.
- Lugejate tänulikkus. Teen seda tööd, mis mulle tegelikult meeldib.
- Veel motiveerib mind palk, mis on antud valdkonnas võrreldes teiste raamatukogudega Eesti väga hea.

2.5.3. Töötingimused.

Töötingimuste bloki 3 küsimuse keskmised hinded olid vahemikus 4,3-4,84, mis näitab, et töötajatel on üldjoontes olemas nii sobiv töökorraldus (keskmine hinne 4,7), kaasaegsed vahendid (keskmine hinne 4,84) ja tööks sobivad ruumid (keskmine hinne 4,3). Ruumide probleemidena toodi välja olmeruumide parendamise vajadust, ruumide rõskust ja ruumipuudust.

Diagramm 3. Töötingimused.

Töötajate täiendavad mõtted seoses töötingimustega:

- Oma tööruumiga olen rahul, kuid maja ruumide paigutus tingib olukorra kus puudub korralik puhkeruum (söögituba, kus oleks privaatsus) ning töövahendite ja liigutatava mööbli paigutamiseks vajalik panipaik (nt. saali toolid koridoris).
- Raamatukogu kolimine kooliga ühe katuse alla on ennast igati õigustanud. Ruumid on kenad, valged ja avarad, töötingimused head. Kasutan ka lõunasöögi võimalust, toidud on maitsvad.
- Kõige suurem probleem minu meelest on ruumi puudus. Suurem maja.

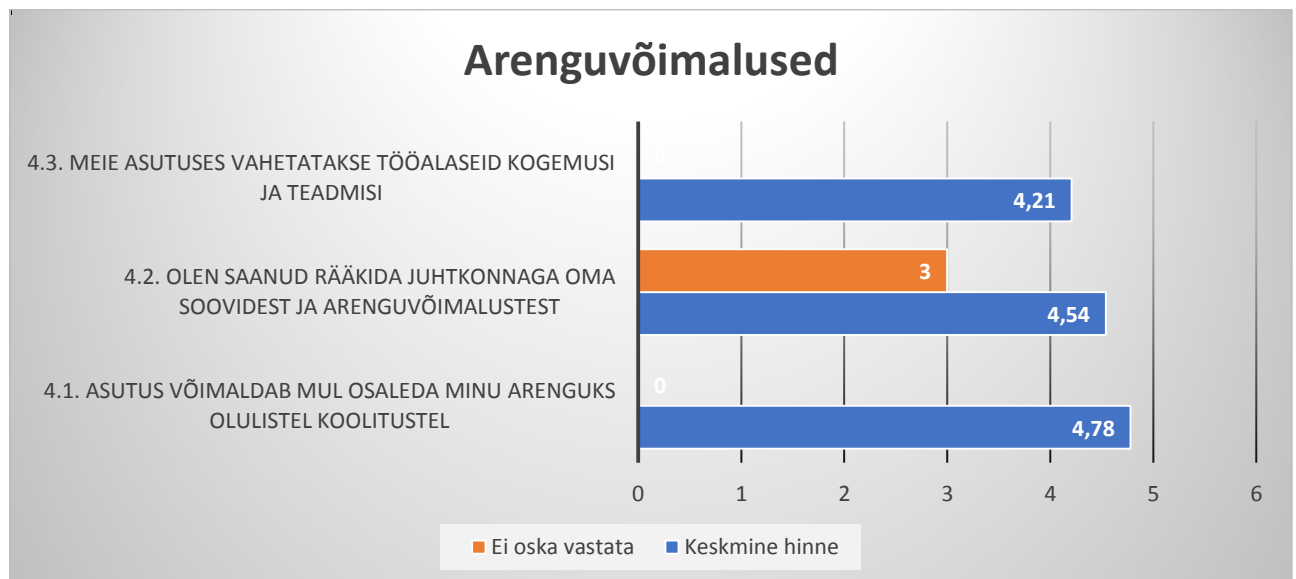
2.5.4. Arenguvõimalused.

Arenguvõimaluste blokis oli 3 küsimust, mille keskmine hinne jäi vahemikku 4,21-4,78, mis on väga kõrge.

Võib järeldada, et töötajaid arendatakse süstemaatiliselt ja nende vajadustest lähtuvalt.

On hea, et töötajad leiavad, et asutus võimaldab neil osaleda nende arenguks vajalikel koolitustel (keskmine hinne 4,78). Samuti rõõmustab, et suurem enamus töötajatest saavad juhtkonnaga oma arenguvajadustest rääkida ning omavahel jagatakse tööalaseid kogemusi ja teadmisi.

Diagramm 4. Arenguvõimalused.

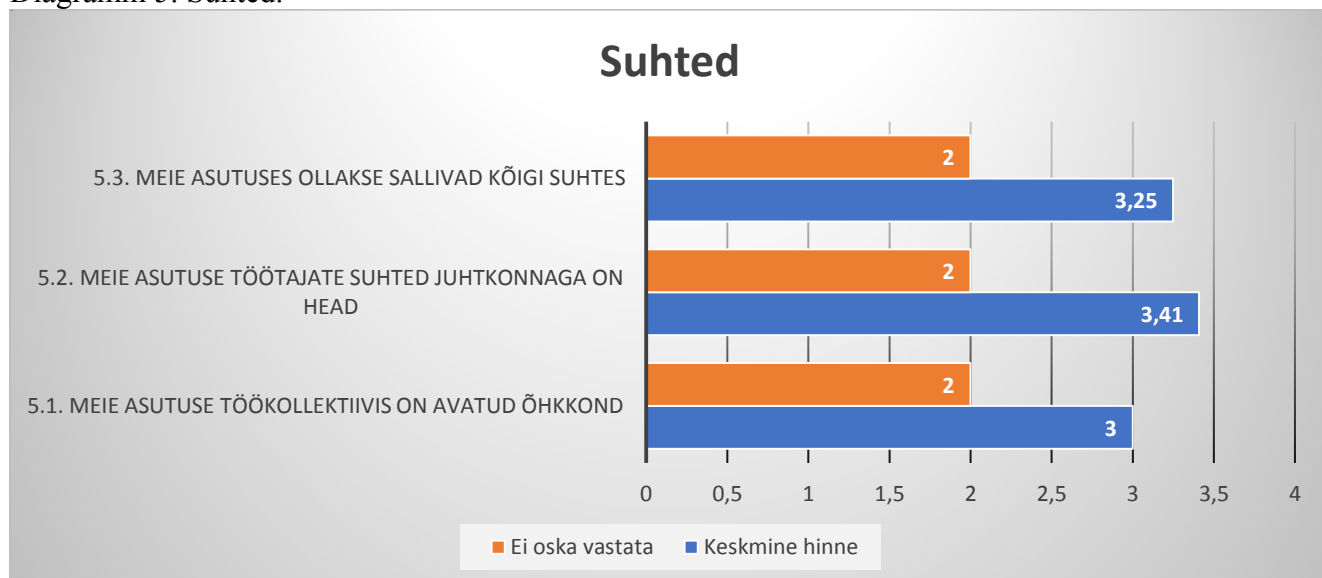
Töötajate soovitusel nende arendamiseks ja koolitamiseks:

- Töötajate omavahelises suhtluses olla avatum ja valmis õpetama. Juhtkond ei saa tunda kõike tööloike detailselt ja neilt koolitust näiteks tööprogrammi pidevalt muutuvates võimalustes oleks palju.
- Kui olen küsinud, siis olen saanud koolitustel käia. Kuid kui koolitus maksab sadasid eurosid, siis ei ole küsinud, sest olen kindel, et sellist raha meie eelarves ei ole.
- Ise peab olema aktiivsem koolituste otsimisel ja silmad rohkem lahti hoidma. Ka vallavalitsus võiks kaasata raamatukogutöötajaid osalema koolitustel, mis sealt poolt on korraldatud.

2.5.5. Suhted.

Selle bloki keskmised hinded olid muude teemadega võrreldes madalad (vahemik 3-3,41).

Diagramm 5. Suhted.

Suhete kohta lisasid töötajad järgmist:

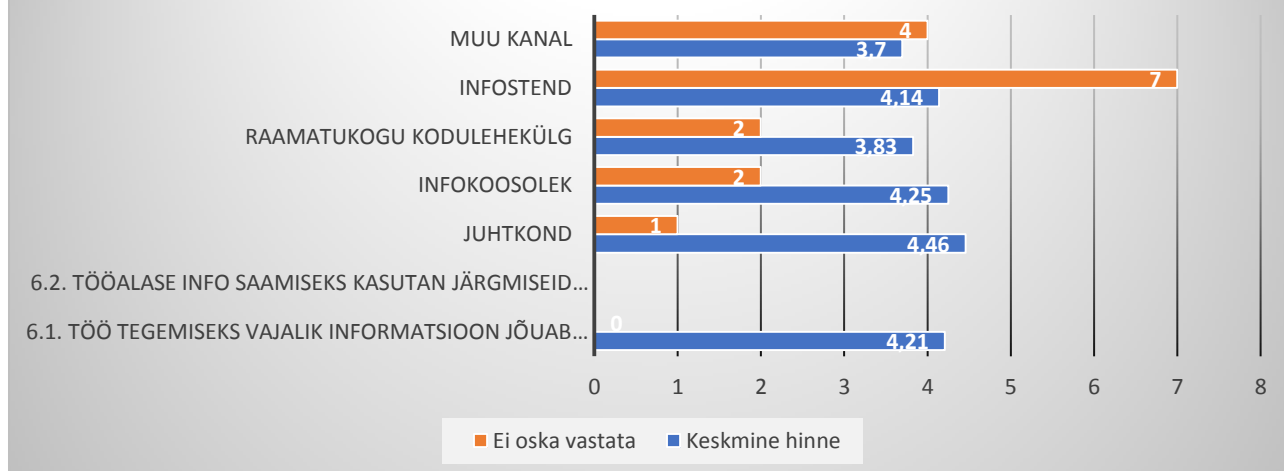
- Käesolevast aastast on meil töökollektiivis sisekliima palju parem.
- Pinged. Probleemidest ei räägita inimesega otse.
- On perioode, kus raamatukogus on väga pingeline õhkkond. Ja suhted inimeste vahel teravad. Kartuses oma tööd kaotada on hoitud oma arvamus endale. On olnud tunne, et mõnele inimesele on lubatud rohkem kui teistele. Mõnele inimesele ei ole tulnud kasuks arvamuse avaldamine.
- Alates sellest aastast on asutuse sisekliima oluliselt paranenud. Ma julgen teha omapoolseid ettepanekuid, tekivad arutelud. Ei ole enam nii, et teise osakonna töö kohta ei või ühtegi sõna öelda.

2.5.6. Info liikumine.

Töö tegemiseks vajaliku info liikumine hinnati heaks (keskmise hinne 4,21). Keegi vastanutest ei öelnud, et ta ei oska seda hinnata. Peamise info saamise allikana toodi välja juhtkonda. Tähtsaks peeti ka infokoosolekuid. Ühegi küsitud infokanali kohta ei vastatud, et seda üldse ei kasutata. Muu infoallikana toodi välja kaastöötajaid.

Diagramm 6. Info liikumine.

Info liikumine

Info liikumise kohta sooviti lisada:

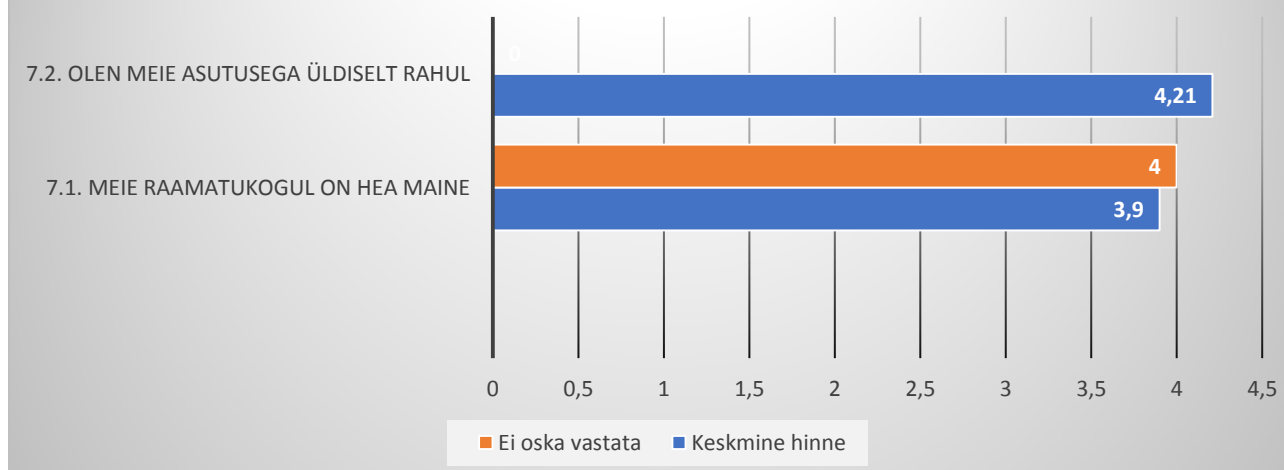
- Alati on olnud võimalus küsida ja vastused saab alati.
- Pearaamatukogu koosolekute protokollid ja majas toimuvate sündmuste info kuude lõikes on kõigile pearaamatukogu töötajatele internetis kättesaadavad. Infost arusaamine on teinekord tõlgendamise küsimus. Haruraamatukogud saavad töölase info nii meilitsi kui telefon teel ja peaaegu iga nädal käiakse ka kohtadel. Muudeks kanaliteks pean info liikumist otse töötajalt töötajale.
- Info liigub ka kolleegilt kolleegile.
- Uuest aastast on meil kord kuus kogu töökollektiivi koosolekud. Info otseallikatest, probleemid ja jooksvad küsimused kohe arutlusel. Ei teki kaksipidi mõtlemist ja valesti arusaamist.

2.5.7. Asutuse maine ja üldine rahulolu.

10 vastajat 14-st hindasid raamatukogu mainet kas hindega 3, 4 või 5. 4 vastajat ei osanud vastata. **Seega tuli raamatukogu maine keskmiseks hindeks kokku 3,9.**

Isikliku rahulolu kohta asutusega vastasid kõik ja see keskmine hinne oli kõrgem – 4,21.

Maine ja rahulolu

Raamatukogu töö üldiseks paremaks korraldamiseks tegid töötajad järgmisi ettepanekuid:

- Rohkem tuleks arvestada raamatukogu kasutaja vajadusi muudatuste tegemisel.
- Asutuse mainet kujundavad selle töötajad. Meil kõigil oleks vaja õppida lojaalsust. Asutuse siseasju ja probleeme lugejatega ikka ei peaks arutama.

2.5.8. Ettepanekud/arvamused vallavalitsusele.

Töötajatel oli vabas vormis võimalik teha ettepanekuid ja esitada arvamusi vallavalitsusele:

- Usaldage inimesi, kes oma tööd tegelikult oskavad ja teevad.
- IT spetsialisti vajadused on suuremad kui võimalused. Ootaksin vallavalitsuselt tähelepanu ka tööalaste saavutuste puhul, mitte ainult kaebuste puhul.
- Soov, et raamatukogud jääksid ikka püsima. Väiksemaema rahvaga arvuga kohtades on raamatukogu koht kus on info, arvutid, töötajad kes aitavad ja õpetavad kasutama arvutit. Koht kus vanemad inimesed saavad kokku. Seda muidugi siis kui saame jagu coronast ja piirangutest. Raamatud aitavad sellel ajal aega meeldivalt veeta.
- Vallavalitsus võiks kuulata ka praeguste töötajate arvamusi.
- Mina tunnen, et vallavalitsus on raamatukogud igast struktuurist välja jätnud, eriti just pärast optimeerimist. Kas me kuulume kultuuri või noorsootöö või hariduse alla? Kogu maailmas (k.a. Eestis) on raamatukogudel väga oluline roll kultuurimaastikul. Paljudele inimestel tulebki kultuur raamatukogust, läbi kirjanduse vms. Aga Põltsamaa Vallavalitsus on raamatukogud täpselt nagu kõrvale heitnud. Vaadates seda lehte <https://www.poltsamaa.ee/kultuuriasutused>, oleks loogiline kui leiaks sealt ka raamatukogud. Vallavalitsus võiks teha iga aasta selliseid rahuloluküsitlusi kõikidele allasutustele ja lisaks sooviksin ka tagasisidet saada antud küsitluse kokkuvõttest.
- Vallavalitsus võiks rohkem kuulata raamatukogutöötajaid, kes räägivad olukorrast nii nagu see on, mitte nii nagu juhtkond seda näidata tahab. Peaspetsialisti ametikohale ei korraldatud konkurssi. Järel valvet võiks teha rohkem.
- Raamatukogule võiks teha juurdeehituse. Näiteks lasteosakonnale teine korrus peale. Fondi paremaks komplekteerimiseks on vaja lisaruumi.
- Ka vallavalitsuse poolt korraldatud järelvalve on asutuse mainet (eriti juhi) lugejate silmis kahjustanud.

2.5.9. Järeldused.

Põltsamaa Vallavalitsus asus ühe põhjusena Põltsamaa Raamatukogus teenistuslikku järelevalvet tegema asutusest väljapoole kanduva töötajate rahulolematuse ja klientide kirjade tõttu vallavalitsusele. Seetõttu oli järelevalve käigus oluline läbi viia töötajate rahuloluküsitlus.

Küsitluse tulemusena ilmnisid kõige suuremad kitsaskohad mõnedes juhtimise aspektides (probleemide käsitlemine ja otsustes kaasa rääkimine) ning suhetes.

Põltsamaa Raamatukogu koosneb nn peamajast Põltsamaal ja haruraamatukogudest kohtadel. Läbi viidud küsitluses ei eristatud peamaja ja haruraamatukogude töötajate arvamusi. Siiski tulid sõnalistest vastustest välja, et hinnangutes nt ruumidele ja suhetele on erinevusi.

Peamiseks kitsaskohaks, mida vallavalitsus võiks aidata lahendada, on peamajas olevad pinged osade töötajate ja töötajate ning juhtide vahel. Suhete parendamise abinõudena

võiks vahendite olemasolul viia läbi töötajate supervisooni ning meeskonnatöö koolitusi. Juhtkonnale võiks soovitada kommunikatsiooni parandamist.

Kahjuks peab tõdema, et 2020. aasta lõpus pingestas olukorda Põltsamaa Raamatukogus ka KOV asutuste struktuuride optimeerimine. Jäi vajaka informatsioonist ja töötajatega suhtlemisest.

Ka vallavalitsus saab oma järeldused teha töötajate arvamustest ja ettepanekutest, mis esitati vallavalitsusele.

Direktori arvamuses nenditakse, et 2020. aasta lõpus raamatukogu struktuuri ja koosseisu optimeerimine tõi kaasa lisapingeid. Samas ei saa märkida, et sel teemal informatsioonist ja töötajatega suhtlemisest jäänuks vajaka. Kohtade vähendamisest vesteldi kõigi töötajatega individuaalselt, pärast teistkordset kohtade vähendamist vesteldi osade töötajatega uuesti. Peاراamatukogu töötajate üldkoosolekul tutvustati vallavalikoguga poolt kinnitatud struktuuri ja vallavalitsuse poolt kinnitatud koosseisu, sh võimalikku kohtade jaotust töötajate vahel. Kõik töötajaid said esitada küsimusi ja avaldada arvamust. Raamatukogus vabade ametikohtade täitmisel (v a direktor) ei ole kohustust korraldada avalikke konkursse. Kui ei ole olnud sobivat kandidaati oma töötajate hulgas, on otsitud personali raamatukoguhoidja, projektijuhi, teenindusjuhi jt ametikohtadele meedia vahendusel. Eelmisel aastal vabanenud peaspetsialisti ja lastekirjanduse spetsialisti vabadele ametikohtadele kinnitati erialase kõrgharidusega ja end lühikese ajaga tõestanud haruraamatukogude töötajad. Otsuste tegemisel on tihti viidud ellu Kultuuriministeriumi nägemust raamatukogude arengul, mis aga ei ole kõikidele töötajatele meeldinud (nt iseteeniduse kasutuselevõtt, tuumikhoidla kujundamine). Alates aastast 2021 toimuvad regulaarselt töötajate üldkoosolekud, kus arutatakse läbi kõik muudatused, probleemid, ettepanekud jms. Probleemid, mis puudutavad töötajate delikaatseid isikuandmeid, ei kuulu arutamisele, paraku on just need tekitanud nn infopuudust. Alates sellest aastast on raamatukogu sisekliima tunduvalt paranenud. Raamatukogutöötajate rahuloluküsitlus oli asjakohane ja andis ülevaate töötajate hinnangust raamatukogu juhtimisele jm teemadele (nt töötingimused, maine). Töötajate vastustest tulenev info on heaks suunaks edasisele tegevusele raamatukogu arendamises ja juhtimises.

III. KOKKUVÕTE

1. Raamatukogu direktor on täitnud talle õigusaktidega ja ametijuhendiga pandud ülesanded keskmise hoolsusega. Esines mõningaid puudusi dokumentide vormistamisel ja isikuandmete kaitse nõuete täitmisel. Suhtes alluvatega on kõige suuremad kitsaskohad mõnedes juhtimise aspektides (probleemide käsitlemine ja otsustes kaasa rääkimine) ning suhetes.

Puudusi, mille esinemine vajaks vääramatult distsiplinaarmenetluse alustamist või kuriteoteate esitamist, ei tuvastatud.

2. Rahuloluküsitlusest võib järeldada, et tööõhkkonda raamatukogus (eriti peamajas) oleks võimalik parandada. Probleeme võimendavad kommunikatsioonivead ja usaldamatus nii töötajate poolt juhtkonna suhtes kui ka juhtkonna poolt töötajate suhtes.

IV. ETTEPANEKUD VALLAVALITSUSELE

1. Valmistada koostöös Põltsamaa Raamatukoguga ette Põltsamaa Raamatukogu põhimääruse ja kasutamise eeskirja muutmine või uus redaktsioon. Muutmisel tuleb lähtuda põhimõttest, et põhimäärus ei kordaks rahvaraamatukogu seaduse ja rahvaraamatukogu töökorralduse juhendi sätteid ja oleks seadusega kooskõlas.

2. Peale Põltsamaa Raamatukogu põhimääruse vastuvõtmist koostada Põltsamaa Raamatukogu direktori ametijuhendi muudatus ja esitada see vallavanemale kinnitamiseks.

3. Vaadata üle direktori tööleping täies mahus ja vajadusel täpsustada poolte õigusi ja kohustusi.

V. ETTEKIRJUTUSED RAAMATUKOGU DIREKTORILE

1. Viia Töölepingu seaduse ja Töötervishoiu ja ohutuse seaduse mõtte ja sättega kooskõlla "Põltsamaa Raamatukogu töökorralduse reeglid" ning neid nõuetekohaselt töötajatele tutvustada. Tähtaeg 1.05.2021

2. Lisatasusid puudutavates käskkirjades tuleb järgida direktori 12.10.2018 käskkirjaga nr 1-1/2018/6 on kehtestatud käskkirja punkt 4.3 nõuet ja näidata ära selgelt ja ühemõtteliselt, milles seisnes töötaja täiendav tööülesanne ja mis perioodil töötaja neid täitis. Tähtaeg: igakordselt lisatasu määramise käskkirja koostades

4. Videovalve seadet ei tohi tööle lülitada enne kui on koostatud videovalve mõjuanalüüs ja kui välja selgitatud videovalve eesmärk ning järgitud kõiki asjakohaseid isikuandmete töötlemise nõudeid. Tähtaeg: viivitamatult

5. Põltsamaa Raamatukogu kodulehele lisada raamatukogu direktori käskkiri, millega on kinnitatud raamatukogu andmekaitsetingimused lähtuvalt 14. aprill 2016 a vastu võetud Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusest (EL) 2016/679 "Füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta". Tähtaeg 15.05.2021

6. Esitada Põltsamaa vallavalitsusele tõend Isikuandmete töötlemise toimingute registri olemasolu kohta. Tähtaeg 15.05.2021

7. Valmistada ette koostöös Põltsamaa Vallavalitsusega Põltsamaa Raamatukogu põhimääruse ja kasutamise eeskirja muutmine või uus redaktsioon. Muutmisel tuleb lähtuda põhimõttest, et põhimäärus ei kordaks Rahvaraamatukogu seaduse ja Rahvaraamatukogu töökorralduse juhendi sätteid ja oleks seadusega kooskõlas. Tähtaeg 1.09.2021

VI. ETTEPANEKUD RAAMATUKOGU DIREKTORILE

1. Leida võimalus supervisiooni ja/või meeskonnakoolituse läbiviimiseks raamatukogu töötajatele.

allkirjastatud digitaalselt

Silja Peters
Piret Nõmmiksaar
Ene Kivineem